

THE LIGHT OF THE ETERNAL PEOPLE
Presented by Rabbi Shmuel Irons

Series III Lecture #14A

TISHA B'AV
AND THE VALLEY OF THE CLUSTER

A.

וַיָּבֹאוּ עַד-נַחַל אֶשְׁכּוֹל וַיִּכְרְתוּ מִשָּׁם זְמוּרָה וְאֶשְׁכּוֹל עֲנָבִים אֶחָד וַיִּשְׁאַהּוּ בְמוֹט בְּשָׁנַיִם
וּמִן-הָרְמָנִים וּמִן-הַתְּאֵנִים: לְמָקוֹם הַהוּא קָרָא נַחַל אֶשְׁכּוֹל עַל אֲדוֹת הָאֶשְׁכּוֹל אֲשֶׁר-כָּרְתוּ
מִשָּׁם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: בַּמַּדְבָּר יָג:כג,כד

And they came to the brook of Eshkol, and cut down from there a branch with one cluster of grapes, and they bore it between two on a pole; and they brought of the pomegranates, and of the figs. The place was called the brook Eshkol, because of the cluster of grapes which the people of Israel cut down from there. **Numbers 13:23,24**

B.

תניא, רבי אליעזר אומר: גפן - זה העולם, שלשה שריגים - זה אברהם יצחק ויעקב, והיא כפורחת עלתה נצה - אלו האמהות, הבשילו אשכולותיה ענבים - אלו השבטים. אמר לו רבי יהושע: וכי מראין לו לאדם מה שהיה? והלא אין מראין לו לאדם מה שעתיד להיות אלא: גפן - זה תורה, שלשה שריגים - אלו משה ואהרן ומרים, והיא כפורחת עלתה נצה - אלו סנהדרין, הבשילו אשכולותיה ענבים - אלו הצדיקים שבכל דור ודור. אמר ר"ג: עדיין צריכין אנו למודעי, דמוקים ליה כוליה בחד מקום רבי אלעזר המודעי אומר: גפן - זה ירושלים, שלשה שריגים - זה מקדש, מלך, וכהן גדול, והיא כפורחת עלתה נצה - אלו פרחי כהונה, הבשילו אשכולותיה ענבים - אלו נסכים. רבי יהושע בן לוי מוקים לה במתנות, דאמר ר' יהושע בן לוי: גפן - זו תורה, שלשה שריגים - זה באר, עמוד ענן, ומן, והיא כפורחת עלתה נצה - אלו הבכורים, הבשילו אשכולותיה ענבים - אלו נסכים. רבי ירמיה בר אבא אמר: גפן - אלו ישראל, וכן הוא אומר: (תהלים פ') גפן ממצרים תסיע, שלשה שריגים - אלו שלשה רגלים שישראל עולין בהן בכל שנה ושנה, והיא כפורחת עלתה נצה - הגיע זמנן של ישראל לפרות ולרבות, וכן הוא אומר: (שמות א') ובני ישראל פרו וישרצו, עלתה נצה - הגיע זמן של ישראל ליגאל, וכן הוא אומר: (ישעיהו ס"ג) ויז נצחם על בגדי וכל מלבושי אגאלתי, הבשילו אשכולותיה ענבים - הגיע זמנה של מצרים לשתות כוס התרעלה. והיינו דאמר רבא: שלשה כוסות האמורות במצרים למה? אחד ששתה בימי משה, ואחד ששתה בימי פרעה נכה, ואחד שעתידה לשתות עם כל העובדי כוכבים. אמר ליה רבי אבא לרבי ירמיה בר אבא: כי דריש להו רב להני קראי באגדתא - כוותך דריש להו. אמר רבי שמעון בן לקיש: אומה זו כגפן נמשלה, זמורות שבה - אלו בעלי בתים, אשכולות שבה - אלו תלמידי חכמים, עלין שבה - אלו עמי הארץ, קנוקנות שבה - אלו ריקנים שבישראל והיינו דשלחו מתם: ליבעי רחמים איתכליא על עליא, דאילמלא עליא לא מתקיימן איתכליא. חולין צב.

It was taught: R. Eliezer says: The 'vine' is the world, the 'three branches' are [the patriarchs] Abraham, Isaac and Jacob; 'and as it was budding its blossoms shot forth', these are the matriarchs; 'and the clusters thereof brought forth ripe grapes', these are the tribes. Thereupon R. Yehoshua said to him: Is a man shown [in a dream] what has happened? Surely he is only shown what is to happen! Therefore, I say: The 'vine' is the Torah, the 'three branches' are Moses, Aaron and Miriam; 'and as it was budding its blossoms shot forth', these are [the members of] the Sanhedrin; 'and the clusters thereof brought forth ripe grapes', are the righteous people of every generation. R. Gamaliel said: We still stand in need of the Modiite, for he explains the verse as referring to one place. For R. Eleazar the Modiite says: The 'vine' is Jerusalem, the 'three branches' are the Temple, the King and the High priest; 'and as it was budding its blossoms shot forth', these are the young priests; 'and the clusters thereof brought forth ripe grapes', these are the drink-offerings. R. Joshua b. Levi interprets it in regard to the gifts [bestowed by G-d upon Israel]. For R. Joshua b. Levi said: The 'vine' is the Torah, the 'three branches' are the well, the pillar of smoke, and the manna; 'and as it was budding its blossom's shot forth', these are the first fruits; 'and the clusters thereof brought forth ripe grapes', these are the drink-offerings. R. Yirmiah b. Abba said: The 'vine' is Israel, for so it is written: Thou didst pluck up a vine out of Egypt. The 'three branches' are the three Festivals on which Israel go up [to the Temple] every year. 'And as it was budding': the time is come for Israel to be fruitful and to multiply, for so it is written: And the children of Israel were fruitful, and increased abundantly. 'Its blossoms shot forth': the time is come for Israel to be redeemed, for so it is written: And their lifeblood is dashed against My garments, and I have stained all My raiment. 'And the clusters thereof brought forth ripe grapes': the time is come for Egypt to drink the cup of staggering. And this is in accordance with what Raba had said: Why are three cups mentioned in connection with Egypt? One [refers to the cup] which she drank in the days of Moses; the other to that which she drank in the days of Pharaoh-Necho; and the third to that which she is destined to drink together with all the nations. R. Abba said to R. Yirmiah b. Abba: When Rav expounded [this verse] in an Aggadic lecture he expounded it as you have done. R. Shimon b. Lakish said: This people [Israel] is like unto a vine: its branches are the aristocracy, its clusters the scholars, its leaves the common people, its twigs those in Israel that are void of learning. This is what was meant when word was sent from there [Palestine]. 'Let the clusters pray for the leaves, for were it not for the leaves the clusters could not exist'.

Chullin 92a

C..

אָנָּה | אֲנַחְנוּ עֲלֵימָּ אַחֲיֵינוּ הַמָּסוּ אֶת-לִבְבָנוּ לְאֹמֵר עִם גְּדוֹל וְרַם מִמֶּנּוּ עָרִים גְּדוֹלֹת וּבְצוּרֹת
בְּשָׂמַיִם וְגַם-בְּנֵי עֲנָקִים רָאִינוּ שָׁם: דְּבָרִים אֲכִיכִּי

Where shall we go? Our brothers have discouraged our heart, saying: The people are greater and taller than we; the cities are great and fortified up to heaven; and moreover we have seen the sons of the Anakim there. **Deuteronomy 1:28**

D.

בשעה שאמר הקב"ה לאברהם למול הלך ונמלך בג' אוהביו, אמר לו ענר כבר אתה בן מאה שנה ואת מצער עצמך, אמר לו אשכל מה את הולך ומסיים עצמך בין שונאיך, אמר לו ממרא

איכן לא עמד לך, בכבשן האש ובריעבון ובמלכים, וזה הדבר לא תשמע לו, אמר לו הקב"ה אתה נתתה לו עצה טובה למול, חיך איני נגלה עליו אלא בפלטין שלך הה"ד וירא אליו ד' באלני ממרא (בראשית יח א). בראשית רבה פרשה מב:ח

At the time when the Holy One, blessed be He, said to Abraham to perform the circumcision, he went and sought advice from his three friends: [Aner, Eshkol, and Mamre]. Aner said to him: You're already a hundred years old and you're causing yourself such pain? Eshkol said to him: Why are you going and surrendering yourself to your enemies [because of your weakened condition]. Mamre told him: How can G-d not stand by your side? Through the fiery furnace, the time of famine and the kings [He stood by your side], and you shouldn't listen to this thing [that He is asking of you?]. The Holy One, blessed be He, said to him: [Because] you gave him good advice to perform the circumcision, by your life [I swear] that I will only reveal myself to him in your palace. This is what is meant by the verse: And G-d appeared unto him in the plains of Mamre. **Midrash Beraishis Rabbah 42:8**

E.

אמר רב יהודה אמר רב: כל מה שעשה אברהם למלאכי השרת בעצמו - עשה הקדוש ברוך הוא לבניו בעצמו, וכל מה שעשה אברהם על ידי שליח - עשה הקדוש ברוך הוא לבניו על ידי שליח. (בראשית י"ח) ואל הבקר רץ אברהם - (במדבר יא) ורוח נסע מאת ד'. (בראשית י"ח) ויקח חמאה וחלב (שמות ט"ז) הנני ממטיר לכם לחם מן השמים. (בראשית י"ח) והוא עמד עליהם תחת העץ (שמות י"ז) הנני עמד לפניך שם על הצור וגו'. (בראשית י"ח) ואברהם הלך עמם לשלחם - (שמות י"ג) וד' הלך לפניו יומם. (בראשית י"ח) יקח נא מעט מים (שמות י"ז) הכית בצור ויצאו ממנו מים ושתה העם. ופליגא דרבי חמא ברבי חנינא דאמר רבי חמא ברבי חנינא, וכן תנא דבי רבי ישמעאל: בשכר שלשה זכו לשלשה, בשכר חמאה וחלב - זכו למן, בשכר והוא עמד עליהם - זכו לעמוד הענן, בשכר יקח נא מעט מים - זכו לבארה של מרים. יקח נא מעט מים ורחצו רגליכם. בבא מציעא דף פו:

Rav Yehudah said in Rav's name: Everything which Abraham personally did for the Ministering Angels, the Holy One, blessed be He, did in person for his sons; and whatever Abraham did through a messenger, the Holy One, blessed be He, did for his sons through a messenger. [Thus:] "And Abraham ran unto the herd" — "And there went forth a wind from the L-rd." "And he took butter, and milk," — "Behold, I will rain bread from heaven for you." "And he stood by them under the tree." — "Behold, I will stand before thee there upon the rock, etc." "And Abraham went with them to bring them on the way," "And the Lord went before them by day." "Let a little water, I pray you, be fetched," and "Thou shalt smite the rock," and "There shall come water out of it, that the people may drink." But he is thus in conflict with R. Hama son of R. Hanina. For R. Hama son of R. Hanina said, and the School of Ishmael taught likewise: As a reward for three things [done by Abraham] they [his descendants] obtained three things. Thus: As a reward for, ["And he took] butter and milk", they received the manna; as a reward for, "And he stood by them," they received the pillar of cloud; as a reward for, "Let a little water, I pray you, be fetched," they were granted Miriam's well. **Bava Metzia 86b**

THE LIGHT OF THE ETERNAL PEOPLE
Presented by Rabbi Shmuel Irons

Series III Lecture #14B

SHIVA ASAR B' TAMUZ AND THE HISTORIC CYCLE OF TRAGEDY

A. The Exile of Aristobulus

יֹלֵךְ יְהוָה אִתְּךָ וְאֶת-מַלְכְּךָ אֲשֶׁר תִּקַּים עָלֶיךָ אֶל-גּוֹי אֲשֶׁר לֹא-יָדַעְתָּ אֶתָּה וְאֲבֹתֶיךָ וְעַבְדְּתָ שָׁם
אֱלֹהִים אֲחֵרִים עֵץ וְאֶבֶן: דברים כח:לו

The L-rd shall bring you, and your king which you shalt set over you, unto a nation which neither you nor your fathers have known; and there shall you serve other gods, wood and stone. **Deuteronomy 28:36**

B. The Rise of Herod

הַגֵּר אֲשֶׁר בְּקִרְבְּךָ יַעֲלֶה עָלֶיךָ מֵעֵלָה מֵעֵלָה וְאֶתָּה תִרְדּוּ מִטָּה מְטָה: דברים כח:מג

The stranger that is within your midst shall get up above you very high; and you shall come down very low. **Deuteronomy 28:43**

C. Roman Domination

וְעַבְדְּתָ אֶת-אֲיֹבֶיךָ אֲשֶׁר יִשְׁלַחֲנֶנּוּ ד' בָּךְ בְּרָעַב וּבְצָמָא וּבְעֵרִים וּבְחָסֵר כֹּל וְנָתַן עַל פְּרִזְלָא
עַל-צוּאָרְךָ עַד הַשְּׁמִידוֹ אִתְּךָ: מט ישא ד' עָלֶיךָ גּוֹי מְרַחֵק מִקְצֵה הָאָרֶץ כַּאֲשֶׁר יִדְאַה הַנָּשׁוּר
גּוֹי אֲשֶׁר לֹא-תִשְׁמַע לְשׁוֹנוֹ: דברים מח, מט

Therefore shall you serve your enemies which the L-rd shall send against you, in hunger, and in thirst, and in nakedness, and in want of all things; and He shall put a yoke of iron upon your neck, until He has destroyed you. The L-rd shall bring a nation against you from far, from the end of the earth, as swift as the eagle flies; a nation whose tongue you shall not understand. **Deuteronomy 28:48-49**

D. Dispersion and Persecution

וְהִפִּיצְךָ ד' בְּכֹל-הָעַמִּים מִקְצֵה הָאָרֶץ וְעַד-קְצֵה הָאָרֶץ וְעַבְדְּתָ שָׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים אֲשֶׁר
לֹא-יָדַעְתָּ אֶתָּה וְאֲבֹתֶיךָ עֵץ וְאֶבֶן: סה וּבְגוֹיִם הָהֵם לֹא תִרְגִּיעַ וְלֹא-יִהְיֶה מְנוּחַ לְכַף-רַגְלֶיךָ
וְנָתַן ד' לְךָ שָׁם לֵב רָגִז וְכִלְיוֹן עֵינַיִם וְדַאבוּן נַפְשָׁא: דברים כח:סד, סה

And the L-rd shall scatter you among all people, from the one end of the earth even unto the other; and there you shalt serve other gods, which neither you nor your fathers have known, even wood and stone. And among these nations shall you find no ease, neither shall the sole of thy foot have rest; but the L-rd shall give you there a trembling heart, and failing of eyes, and sorrow of mind. **Deuteronomy 28:64-65**

E. The Final Defeat

וְהִשִּׁיבְךָ ד' | מִצְרַיִם בְּדַרְךָ אֲשֶׁר אָמַרְתִּי לְךָ לֹא-תִסִּיף עוֹד לְרֹאֲתָהּ וְהִתְמַכְרְתָם שָׁם
לְאִיבֶיךָ לְעֶבְדִים וְלִשְׁפָחוֹת וְאֵין קֹנֶה: דברים כח:סח

And the L-rd shall bring you into Egypt again with ships, by the way whereof I spoke unto you, You shall see it no more again; and there you shall be sold unto your enemies for bondmen and bondwomen, and no man shall buy you. **Deuteronomy 28:68**

F. Recurring Tragedies

חמשה דברים אירעו את אבותינו בשבעה עשר בתמוז, וחמשה בתשעה באב. בשבעה עשר בתמוז נשתברו הלוחות, ובטל התמיד, והובקעה העיר, ושרף אפוסטמוס את התורה והעמיד צלם בהיכל. בתשעה באב נגזר על אבותינו שלא יכנסו לארץ, וחרב הבית בראשונה ובשניה, ונלכדה ביתר, ונחרשה העיר. תענית כו

Five misfortunes befall our fathers on the Seventeenth of Tammuz and five on the Ninth of Av. On the Seventeenth of Tammuz the tablets of the Torah were shattered, the daily offering was discontinued, a breach was made in the city and Apostomos burned the Sefer Torah and an idol was placed in the Temple. On the Ninth of Av it was decreed that our fathers should not enter the promised land, the Temple was destroyed the first and second time, Bethar was captured and the city [of Jerusalem] was plowed up.

Taanis 26a, b

G.

אמר רב יהודה אמר שמואל: בשעה שנשא שלמה את בת פרעה הכניסה לו אלף מיני זמר, ואמרה לו: כך עושיין לעבודה זרה פלונית, וכך עושים לעבודה זרה פלונית, ולא מיחה בה. אמר רב יהודה אמר שמואל: בשעה שנשא שלמה את בת פרעה ירד גבריאל ונעץ קנה בים, ועלה בו שירטון, ועליו נבנה כרך גדול [של רומי]. במתניתא תנא: אותו היום שהכניס ירבעם שני עגלי זהב אחד בבית אל ואחד בדרך נבנה צריף אחד, וזהו איטליאה של יון. שבת נו:

Rav Yehudah said in Shmuel's name: When Solomon married Pharaoh's daughter, Gabriel descended and planted a reed in the sea, and it gathered a bank around it, on which the great city of Rome was built. In a Baraitha it was taught: On the day that Jeroboam brought the two golden calves, one into Bethel and the other into Dan, a hut was built, and this developed into Greek Italy. **Shabbos 56b**

H.

וְעַל-חַרְבֶּךָ תַחֲיֶה וְאֶת-אֶחִיךָ תַעֲבֹד וְהָיָה פְּאֶשֶׁר תִּרִיד וּפְרַקְתָּ עָלוּ מֵעַל צוּאָרְךָ: בראשית כז:מ

And by your sword shall you live, and shall serve your brother; and it shall come to pass when you shall have the dominion [or be unjustly dominated because the Jews no longer observe the Torah], that you shall break his yoke from off your neck. **Genesis 27:40**